

Llei de Televisió Sense Fronteres

Exposició de Motius

1. El reconeixement constitucional, estatutari i legal actual del pluralisme lingüístic

La Constitució Espanyola estableix en l'article 3 un principi de protecció del pluralisme lingüístic. L'apartat tercer d'aquest precepte conté un mandat dirigit al conjunt dels poders públics de l'Estat d'especial respecte i protecció de les distintes llengües i modalitats lingüístiques que conformen el patrimoni cultural comú. D'una manera més específica, l'article 20, apartat tercer, del text constitucional exigeix que en l'accés dels grups socials i polítics més significatius als mitjans de comunicació dependents dels ens públics es respecte el pluralisme de la societat i de les diverses llengües d'Espanya. Aquesta última previsió posa de manifest la singular rellevància dels mitjans de comunicació audiovisual a l'hora de promoure i difondre el plurilingüisme.

Aquest mandat constitucional de respecte i promoció de la pluralitat lingüística ha estat desplegat per la legislació estatal en regular els principis que han d'inspirar l'activitat de la televisió i la ràdio. En efecte, la ja derogada Llei 4/1980, de 10 de gener, d'Estatut de la Ràdio i la Televisió, en regular el règim jurídic de la televisió, ja preveia en el seu article 4.c, entre més principis que havien d'inspirar l'activitat dels mitjans de comunicació de l'Estat, el de respecte al pluralisme lingüístic i cultural. Per una altra banda, l'article 5.c de la Llei 46/1983, de 26 de desembre, Reguladora del Tercer Canal de Televisió, remet igualment als dits principis i, per tant, també els canals autonòmics hauran de subjectar la seua activitat al respecte al pluralisme lingüístic i cultural. Així mateix, l'article 3 de la Llei 10/1988, de 3 de maig, de Televisió Privada, disposa que aquests mateixos principis vincularan l'activitat de les empreses privades que gestionen serveis de televisió. Finalment, també l'article 3 de la Llei 17/2006, de 5 de juny, de la Ràdio i la Televisió de Titularitat Estatal, emmarca dins de la funció de servei públic de la nova Corporació els objectius de "promoure la cohesió territorial, la pluralitat i la diversitat lingüística i cultural d'Espanya" (apartat e); "editar i difondre canals radiofònics i de televisió de cobertura internacional que contribueixen a la projecció cap a l'exterior de les llengües i cultures espanyoles" (apartat g); i "fomentar la producció de continguts audiovisuals europeus i en les llengües originàries espanyoles" (apartat n).

També en l'àmbit autonòmic, a partir del que disposen les respectives lleis de normalització o de política lingüística, les legislacions dictades per les distintes comunitats autònomes han inclòs referències a l'ús necessari i a la promoció i difusió de la llengua pròpia, juntament amb mandats de respecte del pluralisme lingüístic. Sense necessitat de fer un repàs exhaustiu de la normativa autonòmica, hom pot citar la Llei 5/1982, de 20 de maig, de Creació de l'Ens Públic Ràdio Televisió Basca (art. 3.c i h); la Llei 9/1984, d'11 de juliol, que estableix la Creació de la Companyia Ràdio-Televisió de Galícia (art. 1.1); la Llei 10/1983, de 30 de maig, de Creació de l'Ens Públic Corporació Catalana de Ràdio i Televisió i de Regulació dels Serveis de Radiodifusió i Televisió de la Generalitat de Catalunya (art. 14.d i e); la Llei 7/1984, de 4 de juliol, de Creació de l'Entitat Pública Radiotelevisió Valenciana (RTVV) i Regulació dels Serveis de Radiodifusió i Televisió de la Generalitat Valenciana (art. 2.1) i la Llei 7/1985, de 22 de maig, de Creació de la Companyia de Ràdio i Televisió de les Illes Balears (art. 16.a i b).

El sistema de mitjans de comunicació audiovisual a Espanya s'ha estructurat en dos nivells: el nivell estatal, inicialment sota la forma de monopoli públic, i posteriorment amb la presència de televisions privades; i el nivell autonòmic, amb la creació de

canals públics de cobertura autonòmica gestionats per les comunitats autònomes, sense perjudici de l'existència al mateix temps de televisions i ràdios d'àmbit local. Tot això ha menat a circumscriure les emissions de les televisions i ràdios públiques autonòmiques al territori de la respectiva comunitat, de manera que ha limitat les iniciatives d'abast supraautonòmic. És a dir, la que ha prevalgut ha estat la lògica de la divisió administrativa autonòmica en l'estructuració dels mitjans de comunicació, condicionada al seu torn per les limitacions tècniques d'uns sistemes d'emissió i transmissió analògics caracteritzats per unes necessitats elevades d'ús de l'espai radioelèctric. El resultat de tot plegat ha estat una fragmentació comunicativa de l'àrea geogràfica dels sistemes lingüístics distints del castellà, que ha restringit les manifestacions del pluralisme lingüístic de l'Estat espanyol en el terreny dels mitjans audiovisuals.

No obstant això, i fruit de les mateixes necessitats comunicatives, van anar implantant-se *de facto* distintes iniciatives, públiques i privades, que van engegar mecanismes de reciprocitat d'emissions televisives autonòmiques entre distints territoris autonòmics amb llengua compartida, algunes de les quals encara perduren. En aquell context i en plena era analògica, hom va intentar regularitzar la situació mitjançant l'aprovació de la Llei 55/1999, de 26 de desembre, per la qual es va introduir una disposició addicional – la setena– en la Llei 48/1983, Reguladora del Tercer Canal de Televisió, que preveia la possibilitat de concloure convenis de col·laboració entre les comunitats autònomes per a permetre l'emissió d'un o més programes de la seua televisió autonòmica en l'àmbit geogràfic d'unes altres, sempre que els espais radioelèctrics corresponents als seus àmbits territorials fossen limítrofs i que utilitzessin les freqüències assignades pel Ministeri de Foment. Tanmateix, aquesta previsió, només parcialment utilitzada, s'ha manifestat insuficient ja que ha estat reiteradament superada per una realitat que, d'una banda, planteja unes exigències creixents d'intercomunicació i, de l'altra, ofereix unes possibilitats tecnològiques noves que proporcionen una resposta més adequada a les necessitats de comunicació i intercanvi de programacions audiovisuals.

En efecte, els avenços tecnològics dels darrers anys han modificat substancialment les formes d'emissió i distribució de continguts audiovisuals. L'aplicació de la tecnologia digital als sistemes de transmissió i difusió de serveis públics de radiodifusió sonora i televisiva potencia enormement les possibilitats d'eficiència en l'ús del domini públic radioelèctric. El trànsit de la radiodifusió analògica a la digital implica l'emergència d'un dividend d'espectre o dividend digital, que s'incrementarà amb la culminació de la transició cap al sistema digital. El Reial Decret 944/2005, de 29 de juliol, pel qual s'aprova el Pla Tècnic Nacional de la Televisió Digital Terrestre (TDT), fa referència en el preàmbul a l'escenari posterior a aquesta interrupció definitiva de les emissions de televisió terrestre amb tecnologia analògica, en el qual “hi haurà més disponibilitat d'ús del domini públic radioelèctric, i per tant, un nombre més alt de múltiples digitals disponibles”. Igualment, recull les millores tècniques que, per la seua naturalesa, té la TDT, de manera que “es possibilita incrementar l'oferta televisiva i el pluralisme, i reforçar la llibertat d'elecció dels ciutadans en el seu accés als serveis de televisió, i es consolida un mercat de televisió més plural i competitiu.”

Així mateix, el manteniment de la divisió territorial administrativa del sistema de mitjans de comunicació de l'Estat espanyol, pel que fa al plurilingüisme, és contradictori amb la normativa europea que recalca la importància de la llibertat de circulació dels productes audiovisuals i la necessitat d'adoptar mesures específiques per evitar que les fronteres polítiques i administratives constitueixen un obstacle per a la promoció de la diversitat lingüística europea. Així, la Directiva 2007/65/CE del Parlament Europeu i el Consell, d'11 de desembre, més coneguda com la Directiva de “Serveis de mitjans audiovisuals sense fronteres”, prescriu en l'article 2 bis.1 que:

Els estats membres garantiran la llibertat de recepció i, al seu territori, no entrebancaran les retransmissions dels serveis de comunicació audiovisual procedents d'altres estats membres per motius inherents als àmbits coordinats per aquesta Directiva.

Per analogia, aquest principi és també d'aplicació a l'interior dels estats membres. En efecte, la normativa estatal no pot ignorar-lo sinó que l'ha de desplegar de manera coherent amb el principi rector, ja esmentat, de respecte al pluralisme “de les diferents llengües d'Espanya” que recull l'article 20.3 de la Constitució, en connexió amb l'article 3.3 CE. Certament, la Directiva europea entén que ponen haver-n'hi excepcions, és a dir, mesures que limiten la llibertat de circulació de la radiodifusió televisiva però cap d'aquestes és aplicable a la promoció del plurilingüisme.

D'altra banda, en l'àmbit del Consell d'Europa cal fer referència, d'un costat, a l'article 10 del Conveni Europeu dels Drets Humans (CEDH) i al seu desplegament, i d'un altre, a la Carta Europea de les Llengües Regionals o Minoritàries. L'article 10 CEDH reconeix la “llibertat d'opinió i la llibertat de rebre o de comunicar informacions o idees, sense que hi pugui haver ingerència d'autoritats públiques i sense consideració de fronteres”. Per bé que el precepte preveu la possibilitat de sotmetre l'exercici d'aquestes llibertats a unes formalitats determinades, condicions o restriccions (apartat segon de l'art. 10), resulta evident que el fonament d'aquestes darreres no és aplicable a la promoció del plurilingüisme. Així mateix, la recent Recomanació 1855 sobre la regulació dels serveis dels mitjans audiovisuals, aprovada per l'Assemblea Parlamentària el 27 de gener de 2009, invita els estats membres de la Unió Internacional de les Telecomunicacions de Nacions Unides “a treballar, a coordinar a escala internacional, les normes tecnològiques necessàries per a la convergència tecnològica dels mitjans audiovisuals, garantint el dret a la llibertat d'informació sense consideració de les fronteres.”.

2. La incidència de la Carta Europea de les Llengües Regionals o Minoritàries en la promoció de les llengües objecte de protecció

En el marc del Consell d'Europa, un fet normatiu especialment rellevant en aquest àmbit és la ratificació l'any 2001 per part de l'Estat espanyol de la Carta Europea de les Llengües Regionals o Minoritàries, la qual estableix obligacions específiques de protecció d'aquestes llengües en l'àmbit dels mitjans de comunicació. La finalitat primordial de la Carta Europea, explicitada en el preàmbul, és la protecció i el foment de les llengües que hi són definides com a manifestació de la diversitat i riquesa cultural d'Europa, finalitat que des del moment que va ser incorporada com a dret intern de l'Estat espanyol, i tal com va observar el Consell d'Estat, fa palesa la “vinculació dels compromisos continguts en la Carta amb un principi constitucionalment reconegut com és ara el de la protecció de la diversitat cultural i lingüística” (*Dictamen del Consell d'Estat núm. 1.492, de 3 de desembre de 1992*).

Les llengües regionals o minoritàries són, segons la Carta Europea, les “parlades tradicionalment en el territori d'un Estat per nacionals d'aquest Estat que constitueixen un grup numèricament inferior a la resta de la població de l'Estat” (article 1.a. de la Carta).

L'article 11 de la Carta, que estableix les obligacions de les Parts respecte dels “Mitjans de comunicació”, disposa en l'apartat segon que:

Les parts es comprometen a garantir la llibertat de recepció directa de les emissions de ràdio i de televisió dels països veïns en una llengua usada en una forma idèntica o pròxima d'una llengua regional o minoritària, i a no oposar-se a

la retransmissió d'emissions de ràdio i de televisió dels països veïns en aquesta llengua.

Segons han assenyalat els organismes del Consell d'Europa, aquest compromís comporta no sols eliminar obstacles, sinó també adoptar mesures positives dirigides a garantir la llibertat de recepció directa de les emissions de televisió entre territoris veïns on es fa servir una llengua regional o minoritària en una forma idèntica o pròxima (*Explanatory Report to the European Charter for Regional or Minority Languages*, paràgraf 11). El mateix apartat de l'article 11 preveu que l'exercici d'aquestes llibertats, que comporta deures i responsabilitats, es pugui sotmetre a certes formalitats, restriccions o condicions previstes per la llei, sempre que constitueixen mesures necessàries en una societat democràtica.

És per això que hom pot afirmar que la ratificació de la Carta Europea de les Llengües Regionals o Minoritàries ha comportat l'assumpció per l'Estat espanyol d'uns compromisos addicionals específics de protecció i foment de les llengües pròpies reconegudes pels Estatuts d'Autonomia en l'àmbit dels mitjans de comunicació. Concretament, l'Estat està obligat a facilitar la comunicació i les relacions en l'àmbit dels mitjans de comunicació audiovisuals entre els territoris que comparteixen un mateix sistema lingüístic.

Correspon a l'Estat, com a responsable de l'aplicació de la Carta en un àmbit de la seua competència i amb un abast supraautonòmic, impulsar les disposicions normatives i les mesures tècniques que permeten que els canals digitals de la ràdio i la televisió de titularitat d'una comunitat autònoma que emeten totalment o majoritàriament en les llengües protegides per la Carta Europea de les Llengües Regionals o Minoritàries siguin rebuts en l'àmbit geogràfic de les altres comunitats autònomes o territoris d'altres Estats que comparteixen un mateix sistema lingüístic. En aquest sentit, el Comitè d'Experts del Consell d'Europa "recorda que el Govern espanyol té la responsabilitat general i final de vetlar per l'aplicació de la Carta", i assenyala específicament que "de vegades és necessari prendre mesures a nivell estatal per a complir els compromisos contrets pel Govern espanyol", i considera també que "les autoritats espanyoles haurien d'haver pres mesures per a posar fi a la persistent manca de coordinació entre les comunitats autònomes que comparteixen les mateixes llengües o llengües similars. A més de les mesures adoptades per les comunitats autònomes, cal prendre també mesures a escala estatal per a qüestions que entren en el seu àmbit de competència, amb vista a fomentar o facilitar activitats comunes" (vegeu l'*Informe sobre la aplicació de la Carta en España. Segundo ciclo de supervisión. Informe del Comité de Expertos sobre la Carta, 11 de diciembre de 2008*, paràgrafs 62 i 66).

Com a conseqüència, aprofitant les facilitats que brinda la nova tecnologia digital per a fer un ús més eficient i eficaç de l'espectre radioelèctric, cal portar a terme una planificació addicional d'àmbit estatal de la televisió digital terrestre i de la ràdio digital terrestre que atenga les necessitats específiques de comunicació cultural i lingüística entre els territoris que comparteixen un mateix sistema lingüístic. De manera que l'aplicació de la Carta Europea en el terreny dels mitjans de comunicació s'ha de traduir en la implementació de criteris de planificació i gestió de l'espai radioelèctric orientats a fi i efecte de protegir i salvaguardar el pluralisme cultural i lingüístic de l'Estat espanyol mitjançant la intercomunicació dels territoris que conformen una comunitat lingüística.

Pel que fa a les llengües que són objecte dels compromisos específics de protecció en el marc de l'article 11 de la Carta, d'acord amb els termes de la ratificació de l'Estat espanyol (*Instrumento de ratificación de la Carta Europea de las Lenguas Regionales*

o *Minoritarias*, BOE núm. 222, de 15 de setembre de 2001), es tracta de les reconegudes com a oficials en els estatuts d'autonomia de les comunitats autònomes del "País Basc, Catalunya, Illes Balears, Galícia, Valenciana i Navarra". En particular, les mesures establertes han de beneficiar les emissions en les llengües catalana –que rep també la denominació jurídica de valencià, compatible i no contradictòria amb l'anterior d'acord amb el que estableix una jurisprudència reiterada del Tribunal Constitucional, del Tribunal Suprem i dels tribunals ordinaris–, èuscara –també denominada oficialment basc– i gallega –igualmente identificada oficialment com a gallec/asturià–, que són compartides per diverses comunitats autònomes. La llengua occitana, tot i ser estatutàriament oficial a Catalunya, no compleix la condició exigida de ser parlada de forma igual o semblant en altres comunitats autònomes. Malgrat això, tant l'occità com les altres llengües espanyoles que s'inscriuen en l'àmbit de protecció de la Carta podran beneficiar-se també dels principis i les mesures establerts en aplicació dels principis de l'article 7 de la Carta, relatius al respecte de l'àrea geogràfica de cada llengua, de tal manera que les divisions administratives existents o noves no siguin un obstacle per al seu foment (apartat *b*), sinó que es promoga i s'assegure el manteniment i el desenvolupament de relacions, en l'àmbit dels mitjans de comunicació, entre les comunitats de l'Estat que comparteixen patrimoni lingüístic (apartat *e*).

D'altra banda, en la mesura que les llengües pròpies de les comunitats autònomes són compartides per altres territoris de fora de l'Estat amb els quals comparteixen patrimoni lingüístic, i d'acord amb el que s'estableix en l'article 14 de la Carta, relatiu als "Intercanvis transfronterers", l'Estat es compromet a esforçar-se a concloure acords bilaterals o multilaterals, a fi d'afavorir els contactes entre els parlants de la mateixa llengua als Estats afectats, en els àmbits de la cultura i la informació, i també, en l'interès de les llengües regionals o minoritàries, a facilitar i/o a promoure la cooperació a través de les fronteres, sobretot entre col·lectivitats regionals o locals sobre el territori dels quals la mateixa llengua es practique de forma idèntica o pròxima. Per tant, en el marc de les instàncies internacionals competents en matèria de telecomunicacions l'Estat haurà de promoure les mesures necessàries per a la radiodifusió dels canals digitals de televisió i ràdio de titularitat autonòmica als territoris que no pertanyen a l'Estat espanyol que compartesquen patrimoni lingüístic amb les comunitats autònomes. El Govern realitzarà també les accions necessàries perquè els canals digitals de televisió i ràdio emesos des de fora de l'Estat en una llengua idèntica o similar a les protegides per aquesta llei, puguin ser rebuts en el corresponent àmbit lingüístic dins de l'Estat espanyol.

3. La necessitat d'una intervenció legislativa estatal per a promoure espais de comunicació entre les comunitats autònomes i amb altres països que compartesquen patrimoni lingüístic

La regulació de l'ús de l'espectre radioelèctric no pot estar basada exclusivament en paràmetres tècnics, sinó que també ha de tenir en compte consideracions econòmiques, polítiques, culturals i socials, tal com ha posat de manifest la Unió Europea (Recomanació 2007/879/CE de la Comissió, de 17 de desembre de 2007 relativa als mercats pertinents de productes i serveis dins del sector de les comunicacions electròniques que poden ser objecte de regulació *ex ante* conformement amb la Directiva 2002/21/CE del Parlament Europeu i del Consell relativa a un marc regulador comú de les xarxes i els serveis de les comunicacions electròniques). La importància d'aquest recurs per a portar a terme els objectius constitucionals de protecció del plurilingüisme i aplicar els compromisos derivats de la Carta Europea de les Llengües Regionals o Minoritàries, exigeix que l'Estat espanyol

impulse una regulació específica sobre els serveis públics de radiodifusió que emeten a través del domini públic radioelèctric en les llengües esmentades.

Fins al dia d'avui, les normes reguladores de la ràdio i la televisió digitals s'han anat dictant a mesura que sorgien les noves necessitats tant polítiques i econòmiques com tècniques. Aquesta regulació té el punt de partida en la Llei 66/1997, de Mesures Fiscals, Administratives i de l'Ordre Social. Davant la nova revolució que comportava l'aplicació de la tecnologia digital en el camp de l'audiovisual i específicament en la radiodifusió, aquesta Llei va incloure en la seua Disposició Addicional 44a les pautes fonamentals del règim jurídic de la radiodifusió digital terrestre, la vigència de la qual ha estat ratificada per la Llei General de Telecomunicacions de 1998 i posteriorment per la Llei 32/2003 del mateix nom. Però en termes generals, la implantació de la televisió digital a Espanya s'ha esdevingut d'una manera poc sistemàtica. Segons la Disposició Addicional 44a de la Llei 66/1997, és de menester, amb caràcter previ a l'adjudicació de les concessions oportunes, l'aprovació d'un pla tècnic específic que detalle els terminis, les característiques tècniques i la distribució de freqüències de les emissions terrestres digitals de radiodifusió.

El primer desplegament reglamentari d'aquesta disposició legal s'esdevé amb el Reial Decret 2169/1998 pel qual s'aprova el Pla Tècnic Nacional de la Televisió Digital Terrestre i un any més tard amb el Reial Decret 1287/1999 sobre el Pla Tècnic Nacional de Radiodifusió Sonora Digital Terrestre. En el dit pla es concreten les bandes de freqüències i els programes que es reserven per a la gestió directa i indirecta, els objectius de la cobertura, les especificacions tècniques de les transmissions i també les fases d'introducció de la tecnologia en els àmbits nacional, autonòmic i local. Aquest Pla va anar seguit de l'Ordre de 23 de juliol de 1999 per la qual s'aprova el Reglament Tècnic i de Prestació del Servei de Radiodifusió Sonora Digital Terrestre que va desplegar les formes de gestió d'aquest servei (al contrari que la radiodifusió televisiva, el pla tècnic de radiodifusió sonora digital terrestre no ha estat objecte de modificació posterior, malgrat que hom pot fer referència al Reial Decret 964/2006 pel qual s'aprova el Pla Tècnic Nacional de Radiodifusió Sonora d'Ones Mètriques amb Modulació de Freqüència, que incrementa notablement el nombre de freqüències destinades tant a la gestió directa com indirecta).

Quant a la radiodifusió televisiva, la Llei 10/2005, de 14 de juny, de Mesures Urgents per a l'Impuls de la Televisió Digital Terrestre, de Liberalització de la Televisió per Cable i de Foment del Pluralisme, pretén impulsar la transició des de la tecnologia analògica a la digital. Aquesta llei inclou l'única referència existent al foment del pluralisme en aquest àmbit, quan diu que "El Govern impulsarà l'ús de les distintes llengües oficials de l'Estat per mitjà dels canals adjudicats en les concessions per a la prestació del servei públic de televisió digital terrestre en l'àmbit de les comunitats autònomes que les tinguen reconegudes en els seus respectius estatuts d'autonomia". Tanmateix, el mandat esmentat de foment de l'ús de les llengües se circumscriu a l'àrea de cada comunitat autònoma i, per tant, resta fins i tot per darrere de les tímides mencions a les mesures d'abast supraautonòmic que el legislador havia previst en relació amb la televisió analògica. El Reial Decret 944/2005 que aprova la darrera modificació del Pla Tècnic de la Televisió Digital Terrestre, reconeix ja en el preàmbul la necessitat de superar la indefinició del sector audiovisual espanyol i pretén impulsar la TDT per eixir de la situació de paralització que caracteritzava la prestació d'aquests serveis.

D'altra banda, cal esmentar el Reial Decret 386/2008, de 23 de maig, pel qual s'aprova el Reglament de desplegament de la Llei 32/2003, de 3 de novembre, General de les Telecomunicacions. La norma inclou entre els seus objectius i principis "garantir, mitjançant la gestió adequada, l'ús eficaç i eficient del domini públic radioelèctric com a

factor de desenvolupament tècnic, econòmic, de seguretat, de l'interès públic, social i cultural (art. 2.b). Per als efectes que ací ens interessin, les possibilitats obertes per la norma de milloraments tècnics de planificació i gestió d'aquest recurs limitat s'haurien d'utilitzar per a dur a terme els compromisos constitucionals i internacionals de respecte i promoció del pluralisme lingüístic i cultural en aquest àmbit.

El Reial Decret-Llei 1/2009, de 23 de febrer, de Mesures Urgents en Matèria de Telecomunicacions, constitueix la darrera intervenció de rang legal de l'Estat en el procés d'implantació de la televisió digital terrestre. Sense perjudici de la referència del preàmbul al context econòmic actual, l'objectiu d'aquesta norma és doble; per una banda, garantir que els canals televisius de la Corporación de Radio i Televisión Española que emeten en obert i de les societats concessionàries del servei públic de TDT en l'àmbit estatal tindran una cobertura plena quant a la població, mitjançant la previsió de l'ús complementari de sistemes de satèl·lit per a estendre-la a les zones del territori estatal on no hi haurà cobertura del servei de TDT (art. 1); i per l'altra, assegurar la sostenibilitat financera de les empreses que ofereixen serveis de TDT, i l'assoliment d'un mercat competitiu, amb l'establiment de noves possibilitats de capitalització i concentració de les empreses concessionàries (art. 2) i la fixació de percentatges màxims d'ús de l'espectre radioelèctric per part dels prestadors de TDT de titularitat pública (art. 3). En contrast amb això, les mesures previstes per a difondre via satèl·lit els canals de TDT d'àmbit inferior a l'estatal denoten una orientació certament restrictiva, que exclou les mesures de difusió d'abast internacional (art. 1). D'aquesta manera, el Reial Decret-Llei no contribueix a eliminar els obstacles a la recepció de les televisions autonòmiques en altres territoris que comparteixen una mateixa llengua. Es tracta, en definitiva, d'una norma que no ha pres en consideració les exigències derivades del pluralisme lingüístic i que no recull cap referència a aquesta perspectiva en el l'objecte ni en el contingut.

Tanmateix, en aquest escenari de consolidació de la TDT i la ràdio digitals a Espanya no és possible obviar, com ha succeït fins a hores d'ara, les exigències específiques que el respecte del pluralisme lingüístic i cultural de l'Estat projecta en aquest àmbit. Amb l'aprovació d'aquesta Llei, d'acord amb l'article 3 de la Constitució Espanyola, es pretén contribuir al compliment dels principis constitucionals de respecte i protecció de les distintes llengües i modalitats lingüístiques que conformen el patrimoni lingüístic espanyol. Així mateix, mitjançant aquesta norma, s'adopten les mesures positives necessàries per a aplicar el contingut dels compromisos internacionals adoptats per l'Estat espanyol en el marc de la Carta Europea de les Llengües Regionals o Minoritàries i de la Directiva 2007/65/CE del Parlament Europeu i el Consell, de serveis de mitjans audiovisuals sense fronteres, a fi d'implementar noves mesures ordenadores de l'ús de l'espectre radioelèctric que permeten la reciprocitat d'emissions televisives i radiofòniques entre les comunitats autònomes entre si i d'aquestes amb els territoris de fora de l'Estat amb els quals comparteixen un mateix sistema lingüístic i que, per tant, conformen una comunitat lingüística.

Tot plegat determina la necessitat del dictat d'una llei que formule de forma clara, general i amb seguretat jurídica, els principis i mesures reguladores de l'ús de l'espai radioelèctric a fi de permetre l'intercanvi i la recepció recíproca de les emissions de ràdio i televisió digitals entre les comunitats autònomes que comparteixen un mateix sistema lingüístic, és a dir, que conformen una comunitat lingüística. En el seu Dictamen 1.492/92, de 3 de desembre de 1992, sobre la ratificació per part d'Espanya de la Carta Europea de les Llengües Regionals o Minoritàries, el Consell d'Estat ja va destacar que "són diversos els aspectes de la Carta que incideixen en matèria legal", per a l'aplicació de la qual es fan necessàries reformes en el pla legal. D'acord amb l'article 11, apartat segon, de la Carta, es pretén amb això afavorir la creació d'espais de comunicació de les llengües catalana –que rep també la denominació jurídica de

valencià, compatible i no contradictòria amb l'anterior, segons allò que estableix tant l'òrgan estatutàriament competent de referència lingüística, l'Acadèmia Valenciana de la Llengua, com una jurisprudència reiterada del Tribunal Constitucional, del Tribunal Suprem i dels tribunals ordinaris valencians i estatals--, de la llengua èuscara i de la llengua gallega. També podran beneficiar-se'n les altres llengües incloses en l'àmbit d'aplicació dels principis de l'article 7 de la Carta.

Quant al títol competencial de l'Estat, aquesta iniciativa legislativa s'emmarca en l'article 149.1.21 de la Constitució Espanyola, que estableix la competència exclusiva de l'Estat en matèria de telecomunicacions. La Llei 32/2003, de 3 de novembre, General de les Telecomunicacions, estableix que l'espectre radioelèctric és un bé de domini públic, la titularitat, gestió, planificació, administració i control del qual corresponen a l'Estat. Aquesta gestió s'exercirà de conformitat amb el que es disposa en els tractats i acords internacionals en els quals Espanya siga part, atenent la normativa aplicable en la Unió Europea i a les resolucions i recomanacions de la Unió Internacional de Telecomunicacions i d'altres organismes internacionals. L'article 44 de la citada Llei atribueix al Govern, sense condicionar-la, la facultat de desplegar reglamentàriament les condicions de gestió del domini públic radioelèctric. No obstant això, es preveuen formes de participació de les comunitats autònomes en l'aplicació de les mesures previstes legalment.

L'aplicació de les mesures previstes per aquesta Llei exigirà la modificació, per part del Govern, del Pla Nacional de la Televisió Digital Terrestre i del Pla Tècnic Nacional de Radiodifusió Sonora Digital Terrestre, per tal d'incloure-hi els múltiples de titularitat estatal que resulten necessaris a fi de garantir la recepció directa de les emissions de ràdio i televisió digital vehiculades de manera total o majoritària en les llengües protegides per la Carta Europea de les Llengües Regionals o Minoritàries en la resta de comunitats autònomes i en altres territoris amb què compartesquen patrimoni lingüístic, és a dir, que conformen una comunitat lingüística. No obstant això, es preveuen formes de participació de les comunitats autònomes en l'aplicació de les mesures previstes.

En definitiva, és necessari cercar un nou consens en un tema tan fonamental per a la vida democràtica com és la promoció i difusió del pluralisme lingüístic en els mitjans de comunicació. Aquesta iniciativa legislativa parteix de la consideració de l'espai radioelèctric com un element instrumental de l'activitat de comunicació audiovisual. Per això, la gestió, la planificació i l'administració d'aquest mereixen un debat obert i democràtic en un fòrum natural i constitucional de discussió com és ara el Parlament. Cal, doncs, una intervenció de l'Estat en forma de Llei per a garantir amb caràcter general i estable el compliment dels objectius de protecció de les llengües oficials, regionals o minoritàries en la implementació final de la televisió i la ràdio digitals.

Text articulat

Article 1. Objecte d'aquesta Llei

1. Aquesta Llei té com a objecte garantir la recepció directa de les emissions de ràdio i televisió autonòmiques realitzades totalment o majoritàriament en les llengües incloses en l'àmbit de protecció de la Carta Europea de les Llengües Regionals o Minoritàries en les altres comunitats autònomes amb les quals compartesquen llengua utilitzada en una forma idèntica o semblant, a fi d'afavorir el desenvolupament dels espais de comunicació de les dites llengües.

2. A l'efecte d'aquesta Llei i d'acord amb la Carta Europea de les Llengües Regionals o Minoritàries, les llengües incloses són:

- a) la llengua catalana, de conformitat amb els Estatuts de les comunitats autònomes de Catalunya, de les Illes Balears i Valenciana, on rep el nom de valencià;
- b) la llengua èuscara, de conformitat amb l'Estatut d'Autonomia del País Basc, la Llei Orgànica de Reintegració i Millorament del Règim Foral de Navarra i la Llei Foral 18/1986, de 15 de desembre, del Basc, de la Comunitat Foral de Navarra, on rep el nom de basc;
- c) la llengua gallega, de conformitat amb l'Estatut d'Autonomia de Galícia.

3. Sense perjudici del que s'estableix en l'apartat anterior, els principis i les mesures que estableix aquesta Llei podran ser d'aplicació a aquestes llengües o a altres que els estatuts d'autonomia i les lleis protegeixen i emparen en els territoris on tradicionalment es parlen, i en tot cas a:

- a) la llengua catalana, de conformitat amb l'Estatut d'Autonomia d'Aragó i la Llei 3/1999, de 10 de març, del Patrimoni Cultural Aragonès, així com en els territoris de la Regió de Múrcia on és tradicional;
- b) la llengua gallega, de conformitat amb l'Estatut d'Autonomia de Castella i Lleó i amb la Llei 1/1998, de 23 de març, d'Ús i Promoció del Bable/Asturià, del Principat d'Astúries, on rep el nom de gallec/asturià;
- c) la llengua occitana, denominada *aranès* a l'Aran, de conformitat amb l'Estatut d'Autonomia de Catalunya.

Article 2 . Àmbit d'aplicació

1. L'àmbit d'aplicació d'aquesta Llei es refereix a la xarxa de radiodifusió de la ràdio i la televisió digital terrestres. Queden exclosos de l'àmbit d'aquesta Llei el règim aplicable als continguts de caràcter audiovisual transmesos a través de les xarxes i el règim bàsic dels mitjans de comunicació social de naturalesa audiovisual a què es refereix l'article 149.1.27 de la Constitució.

2. La regulació establerta per aquesta Llei suposa una ampliació de la xarxa de radiodifusió de titularitat i gestió estatal i no afecta les competències de gestió de la xarxa de cobertura territorial autonòmica atribuïdes a les comunitats autònomes.

Article 3. Objectius i principis

El contingut d'aquesta Llei, d'acord amb les directrius que emanen de l'ordenament constitucional, de la Carta Europea de les Llengües Regionals o Minoritàries i d'altres normes internacionals ratificades per Espanya i del dret de la Unió Europea, es fonamenta en els objectius i principis següents:

- a) El respecte i la protecció del pluralisme lingüístic com a patrimoni cultural comú.
- b) El respecte del pluralisme de les diverses llengües en els mitjans de comunicació social dependents dels ens públics.
- c) La lliure circulació de la informació i dels audiovisuals en el mercat interior europeu, sense perjudici del respecte de la diversitat cultural i lingüística.
- d) El respecte de l'àrea geogràfica de cada llengua i de la integritat i la cohesió de la seua comunitat lingüística, de manera que s'assegure que les divisions administratives ja existents o noves no constitueixen cap obstacle a la promoció de les llengües.
- e) El manteniment i desenvolupament de relacions, en l'àmbit dels mitjans de comunicació, entre les comunitats autònomes, o part d'aquestes, que conformen una comunitat lingüística.

- f) L'eficàcia i l'eficiència tècnica i social en la gestió de l'espectre radioelèctric com a recurs limitat.
- g) La innovació orientada al desenvolupament de les tecnologies que permeten un millor aprofitament i flexibilitat en l'ús de l'espectre radioelèctric.

Article 4. Mesures

1. El Govern assegurarà, mitjançant la planificació oportuna, els múltiples de titularitat estatal que resulten necessaris a fi i efecte que els canals digitals de la ràdio i la televisió de titularitat d'una comunitat autònoma que emeten totalment o majoritàriament en les llengües protegides per la Carta Europea de les Llengües regionals o Minoritàries siguin rebuts en l'àmbit geogràfic de les altres comunitats autònomes amb les quals comparteixen llengua en una forma idèntica o semblant, en el cas que a la comunitat receptora aquesta llengua tinga reconegut un estatut d'oficialitat en tot o en part del seu territori, i almenys als territoris on es parlen tradicionalment, en el cas de les altres llengües esmentades en l'article 1 d'aquesta Llei.

2. La gestió dels múltiples als quals es refereix l'apartat anterior es reserva al Govern de l'Estat, sense perjudici dels mecanismes de participació de les comunitats autònomes que es prevegen en el marc del que estableix aquesta Llei.

3. A fi d'acomplir els objectius d'aquesta Llei, el Govern planificarà i gestionarà l'espai radioelèctric per a la prestació de serveis audiovisuals de televisió i ràdio digital terrestre de manera que se n'assegure la utilització òptima.

4. Les mesures establertes en els apartats anteriors no alteraran les competències de gestió atribuïdes a les comunitats autònomes sobre els múltiples digitals de cobertura territorial autònoma assignats a cadascuna.

Disposició addicional primera. Modificació del Pla Tècnic Nacional de la Televisió Digital Terrestre

El Govern, en el termini de tres mesos des de l'entrada en vigor d'aquesta Llei, dictarà les disposicions necessàries per a la inclusió en el Pla Tècnic Nacional de la Televisió Digital Terrestre dels múltiples destinats a emetre els canals digitals de la televisió de titularitat autònoma als quals es refereix aquesta Llei en l'àmbit geogràfic de les altres comunitats autònomes amb les quals comparteixen llengua utilitzada en una forma idèntica o semblant. En l'aplicació d'aquestes mesures es procurarà que afecte al mínim les planificacions de la televisió digital terrestre ja aprovades en el moment de l'entrada en vigor d'aquesta Llei.

Disposició addicional segona. Participació de les comunitats autònomes

Les comunitats autònomes afectades per aquesta Llei participaran en les funcions que corresponen a la Comissió del Mercat de Telecomunicacions en matèria de planificació i atribució de freqüències de l'espectre radioelèctric, per tal de coadjuvar en l'aplicació de les mesures previstes en aquesta Llei. Reglamentàriament s'establiran les vies i els mecanismes necessaris per a articular aquesta participació.

Disposició addicional tercera. Recepció de les emissions televisives en altres països i d'altres països

Per a la consecució dels objectius fixats per aquesta Llei, el Govern promourà, en el marc de les instàncies internacionals competents en matèria de telecomunicacions, les mesures necessàries per a la radiodifusió dels canals digitals de la ràdio i la televisió de titularitat autonòmica als territoris no pertanyents al Estat espanyol que compartesquen llengua en una forma idèntica o semblant. Així mateix, el Govern realitzarà al seu torn les accions necessàries perquè els canals digitals de ràdio i televisió emesos des de fora del territori de l'Estat en una llengua idèntica o semblant a les protegides per aquesta Llei es puguin rebre en l'àmbit lingüístic corresponent dins de l'Estat espanyol.

Disposició transitòria

Mentre no s'aproven i siguen d'aplicació plena les previsions d'aquesta Llei, el Govern adoptarà les mesures oportunes per a salvaguardar el respecte a les iniciatives públiques o privades que hagen permès la recepció de les emissions televisives i radiofòniques d'una mateixa llengua en comunitats autònomes limítrofes en absència del marc legal requerit per a l'aplicació de la Carta Europea de les Llengües Regionals o Minoritàries, tot garantint el manteniment de les dites emissions.

Disposició derogatòria única

Queden derogades totes les disposicions que s'oposen a aquesta Llei.

Disposició final primera. Títol competencial

Aquesta Llei es dicta a l'empara de la competència exclusiva de l'Estat en matèria de telecomunicacions de l'article 149.1.21 de la Constitució, sense perjudici de les competències atribuïdes a les comunitats autònomes pel estatuts d'autonomia corresponents.

Disposició final segona. Entrada en vigor

Aquesta Llei entrarà en vigor a partir del moment que siga publicada en el *Boletín Oficial del Estado*.